

Obvodní soud pro Prahu 2
Právní oddělení
Datum: 27-12-2011
KRAJ PŘÍLOH
RUBRIK

Číslo jednací: 13Co 374/2011 - 94

opis III: 13. 1. 12
opis II: 21. 1. 12

Toto vyhotovení není vykonatelné - nebylo právní mocí
OBVOdnÍ SOUD PRO PRAHU 2
dne 21. 1. 12

ORIGINAL

Obvodní soud pro Prahu 2

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Fučíka a soudců JUDr. Jiřího Körblera a JUDr. Elišky Mrázkové v právní věci žalobce: M. M., nar. bytem zast. JUDr. Karlem Polákem, advokátem, Lorecká 465, Kutná Hora, proti žalované: ČR – Ministerstvo spravedlnosti ČR, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o zaplacení částky 3,575.394,- Kč s příslušenstvím, o odvolání obou účastníků proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 20. prosince 2010, č.j. 41 C 3/2010 – 61, ve znění jeho opravného usnesení ze dne 19. května 2011, č.j. 41 C 3/2010 – 82,

t a k t o :

- I. Řízení o odvolání žalované se z a s t a v u j e.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se v zamítavém výroku o věci samé m ě n í tak, že žalovaná je p o v i n n a zaplatit žalobci ještě částku 66.500,- Kč, a jinak, tj. co do částky 3,068.784,- Kč spolu se zákonným úrokem z částky 3,135.284,- Kč od 29.12.2009 do zaplacení, se p o t v r z u j e.

- III.** Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 61.430,- Kč a před odvolacím soudem částku 24.301,- Kč k rukám advokáta JUDr. Karla Poláka do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 366.500,- Kč spolu se zde uvedeným zákonným úrokem z prodlení od 29.12.2009 do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), řízení co do částky 73.610,- Kč spolu s příslušenstvím zastavil (výrok II.), žalobu co do částky 3,135.284,- Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení od 29.12.2009 do zaplacení zamítl (výrok III.) a o povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhodl tak, že žalovaná je povinna na jejich náhradu zaplatit žalobci částku 59.757,70 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právního zástupce JUDr. Karla Poláka (výrok IV.). Takto bylo nalézacím soudem rozhodnuto o žalobě, kterou se žalobce domáhal po žalované zaplacení částky 3,500.000,- Kč z titulu přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou mu jednak poškozením jeho pověsti a cti v důsledku jeho nespravedlivého odsouzení a jednak omezením jeho osobní svobody a podrobením se tzv. přiměřeným omezením v souvislosti s trestním řízením vedeným u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp.zn. [REDAKCE], resp. [REDAKCE], dále zaplacení částky 73.610,- Kč z titulu ušlého zisku za dobu jeho výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Pardubice, tj. za období od [REDAKCE] do [REDAKCE] a konečně zaplacení částky 1.784,- Kč jakožto žalovanou dosud neuhrazené části jeho nákladů na obhajobu v řízení o obnovu trestního řízení a posléze pak i zmíněném obnoveném řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobci bylo dne 20.5.1999 sděleno obvinění pro podezření ze spáchání trestného činu porušování povinnosti v řízení o konkurzu a vyrovnání, kterého se měl dopustit tím, že poté, co mu bylo doručeno rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 2.5.1997, jímž byl prohlášen konkurz na jeho majetek jako dlužníka, nereagoval na výzvu ustanoveného správce konkurzní podstaty k potřebnému doložení seznamu majetku a závazků, účetních dokladů a neposkytoval mu potřebná vysvětlení tak, aby bylo možné správně zajistit veškerý jeho majetek patřící do konkurzní podstaty a uspokojit tak pohledávky věřitelů. Dne 16.11.1999 byl žalobce rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 uznán vinným ze spáchání výše uvedeného trestného činu a byl mu uložen trest odnětí svobody v délce trvání 18 měsíců, jehož výkon mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let, a dále mu byla uložena přiměřená omezení spočívající v povinnostech vyplývajících mu z již zmíněného řízení konkurzního a vyrovnávacího. Proti tomuto rozsudku sice žalobce podal odvolání, ale opožděné. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 24.6.2002 bylo rozhodnuto, že se žalobce ve zkušební době podmíněného odsouzení neosvědčil s tím, že je tedy povinen jemu uložený trest odnětí svobody vykonat. Proti tomuto usnesení žalobce podal stížnost, která byla usnesením odvolacího soudu zamítnuta. Žalobce tedy dne 25.4.2003 nastoupil v [REDAKCE] výkon trestu odnětí svobody, jenž zde vykonával až do svého podmíněného propuštění dne [REDAKCE]. Následně bylo původní usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2.5.1997, kterým byl prohlášen

konkurz na majetek žalobce, za využití mimořádných opravných prostředků dne 13.6.2008 změno tak, že návrh na prohlášení konkurzu byl zamítnut. Konkurz tak byl na majetek žalobce prohlášen neoprávněně. V reakci na to byla usnesením Městského soudu v Praze ze dne 3.11.2008 povolena obnova zmíněného trestního řízení, odsuzující rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 16.11.1999 byl v celém rozsahu zrušen, jakož byla zrušena i veškerá další rozhodnutí na něj navazující, a to vše s odůvodněním, že v době rozhodování soudu prvního stupně v rámci zmíněného trestního řízení nebyly splněny podmínky pro nařízení konkurzu na majetek žalobce, a proto se žalobce zmíněného trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkurzu a vyrovnání ve smyslu ust. § 126 trestního zákona ani nemohl dopustit, což žalobce namítal již v rámci své obhajoby před soudem prvního stupně. Na to navazujícím rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 7.1.2009 byl žalobce v plném rozsahu zproštěn obžaloby. Z důvodu částečného zpětvzetí žaloby se nalézací soud v rámci právního hodnocení shora zjištěného skutkového stavu věci zabýval již jen žalobcem uplatněným nárokem na náhradu škody spočívající v dosud mu nenahrazených nákladech obhajoby v řízení o obnovu řízení a v obnoveném řízení, a to ve výši 1.784,- Kč, a dále nárokem na náhradu jím uplatněné nemajetkové újmy ve výši 3,500.000,- Kč. S odkazem na ust. § 5, § 8 odst. 1, § 10 odst. 1, § 12 odst. 1 písm.a/, § 31 odst. 1, 3 a § 31a odst. 1, 2 zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „cit. zákona“) dospěl nalézací soud k závěru, že jelikož trestní stíhání žalobce skončilo v rámci obnoveného řízení zprošťujícím rozsudkem z důvodu, že skutek, který byl předmětem obžaloby, není trestním činem, tak s přihlédnutím k tomu, že zmíněné trestní stíhání bylo zahájeno sdělením obvinění ve smyslu ust. § 160 odst. 1 trestního řádu ve znění účinném od 1.1.1994, které nemělo formu rozhodnutí, nýbrž pouze opatření, je v daném případě zcela jasně dána odpovědnost státu ve smyslu ust. § 8 cit. zákona, tedy že žalovaná v daném případě zcela nepochybně co do základu odpovídá za škodu a nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku zmíněného nezákonného sdělení obvinění a na něj navazujících dalších rozhodnutí. Ve vztahu k žalobcem uplatněnému nároku na doplacení jím vynaložených nákladů obhajoby ve výši 1.784,- Kč, jež dle zjištění soudu prvního stupně v daném případě představuje částku odpovídající 100% navýšení odměny právního zástupce žalobce ve zmíněném trestním řízení ve smyslu ust. § 12 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb. za sepis stížnosti proti usnesení o nepovolení obnovy řízení, jež dle názoru žalující strany je odůvodněno potřebou mimořádně složité argumentace právního zástupce žalobce jako jeho obhájce v zmíněném podání, však soud prvního stupně žalobu důvodnou neshledal. Nalézací soud v této souvislosti uzavřel, že zmíněný právní úkon se svou obtížností nijak nevymyká podání opravného prostředku v jiných věcech, a to i jak co do obtížnosti, tak i rozsahu použité právní argumentace. S odkazem na shora uvedené tak soud prvního stupně dospěl k závěru, že v daném případě není dán důvod pro zvýšení mimosmluvní odměny tak, jak v tomto řízení požaduje žalobce. Pokud se však týká nároku žalobce na poskytnutí zadostiučinění za jím utrpěnou nemajetkovou újmu v důsledku jednak jeho nezákonného trestního stíhání a jednak v souvislosti s tím, že byl nucen vykonat zmíněný trest odnětí svobody, přestože následně byl soudem v té samé věci pravomocně obžaloby zproštěn, soud prvního stupně dospěl ke zcela opačnému závěru. Nalézací soud sice v dané souvislosti připustil, že institut poskytnutí zadostiučinění za utrpěnou nemajetkovou újmu byl do českého právního řádu inkorporován až zákonem č. 160/2006 Sb., který nabyl účinnosti dne 27.4.2006, a že jeho zpětná účinnost byla připuštěna pouze ve vztahu k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v průtazích řízení, což není tento případ, avšak s odkazem na judikatorní závěry Ústavního soudu ČR (zejm. náleží Ústavního soudu ČR ve věci jím evidované pod sp.zn. II. ÚS 1191/08) a s připomenutím toho, že i když zmíněné trestní stíhání žalobce bylo zahájeno sdělením obvinění před účinností zmíněného zákona č. 160/2006 Sb., tak ale toto řízení bylo skončeno až za jeho účinnosti (rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu

10 ze dne 7.1.2009), dospěl k závěru, že i v případě žalobce lze s odkazem na obecnou povahu trestního řízení presumovat, že v daném případě došlo v důsledku nezákonného trestního stíhání ke značnému zásahu do jeho osobnostní sféry, u něhož je již zcela namístě žalobci poskytnout finanční odškodnění. Žalobkyní vznesenou námitku promlčení v této souvislosti nalézací soud neshledal důvodnou. Poukázal na to, že běh promlčecí doby v tomto případě započal až dnem následujícím po vydání zprošťujícího rozsudku, tedy počínaje dnem 8.1.2009, kdy žalobce mohl svůj nárok vůči žalované poprvé uplatnit, neboť až právě tímto okamžikem byla deklarována nezákonnost jeho trestního stíhání a zároveň až v tento okamžik měl možnost dozvědět o tom, že mu vznikla nemajetková újma a kdo za ni odpovídá. Protože nárok na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění byl u žalované předběžně uplatněn dne 25.6.2009, pak s přihlídnutím k ust. § 35 zák. č. 82/1998 Sb., došlo tímto dnem ke stavění běhu zmíněné promlčecí doby na dobu šesti měsíců, a tedy pokud žaloba u soudu byla podána dne 7.1.2010, byla tak podána posledního dne zmíněné promlčecí lhůty, tedy včas. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění za žalobcem utrpěnou nemajetkovou újmu v důsledku nezákonného trestního stíhání soud prvního stupně přihlédl ke konkrétním okolnostem případu, zejména k tomu, že předmětné trestní stíhání žalobce trvalo bezmála deset let, že žalobce původně odsouzený k podmíněnému trestu odnětí svobody nakonec trest v délce trvání 433 dnů vykonal a že k vydání zprošťujícího trestního rozsudku v dané věci došlo až na podkladě povolené obnovy řízení jakožto mimořádného opravného prostředku s tím, že žalobce byl obžaloby zproštěn pro okolnosti, které tvrdil již v rámci své obhajoby na samém počátku svého terasního stíhání, totiž, že konkurz byl na jeho majetek prohlášen nezákonně. Po zvážení všech těchto kritérií nalézací soud dospěl k závěru, že přiměřeným zadostiučiněním v daném případě se jeví částka 15.000,- Kč za každý den jeho trestního stíhání, což za dobu deseti let činí částku 150.000,- Kč. Oprávněným pak nalézací soud shledal i žalobcův požadavek na náhradu nemajetkové újmy způsobené mu v důsledku jím vykonaného trestu odnětí svobody v době od [REDAKCE] do [REDAKCE] včetně, tj. celkem 433 dnů. Dle názoru soudu prvního stupně pokud by totiž nedošlo k nezákonnému sdělení obvinění, pak by v daném případě nedošlo ani k odsouzení žalobce ke zmíněnému trestu odnětí svobody a následnému výkonu tohoto trestu. Stát (žalovaná) je tak v daném případě dle jeho mínění objektivně odpovědný za trestní stíhání, které se následně ukázalo nezákonným, a to nejen co do odškodnění materiální újmy, ale i co do náhrady nemateriální újmy vyvolané ve sféře osobnostních práv poškozeného. Vzhledem k tomu, že na majetek žalobce byl dle zjištění soudu konkurz prohlášen nezákonně, pak podle jeho názoru nelze klást žalobci za vinu, že se správcem konkurzní podstaty zákonem stanoveným způsobem nespolupracoval. Naopak i toto uložení přiměřených povinností dle nalézacího soudu je třeba s ohledem na jím učiněná skutková zjištění považovat v konečném důsledku za nezákonné. Jako částku přiměřenou takto způsobené nemajetkové újmě vzniklé žalobci v důsledku nezákonného výkonu trestu odnětí svobody soud prvního stupně stanovil částku 500,- Kč za každý den omezení osobní svobody, tj. celkem ve výši 216.500,- Kč. Nad rámec obou soudem žalobci přiznaných částek nalézací soud žalobu již jako nedůvodnou zamítl. Protože dle závěru soudu prvního stupně se žalovaná v daném případě dostala vůči žalobci do prodlení s placením předmětného peněžitého plnění dnem následujícím po uplynutí zákonné šestiměsíční lhůty pro předběžné projednání nároku ve smyslu ust. § 15 cit. zákona, tedy dnem 26.12.2009, dospěl k závěru, že se tak žalobce může v této věci oprávněně domáhat po žalované zaplacení zákonných úroků z prodlení ode dne 29.12.2009, a tedy v souladu s tímto závěrem přiznal též žalobci jím požadovaný zákonný úrok z prodlení, a to právě od zmíněného data. O povinnosti k náhradě nákladů řízení soud prvního stupně rozhodl s odkazem na ust. § 142 odst. 3 o.s.ř., neboť v převažující části žalovaného nároku, tedy co do výše přiměřeného zadostiučinění, výše plnění závisela na úvaze soudu, a tak vycházející z žalobci přiznané částky dospěl k závěru, že žalovaná je z tohoto titulu povinna zaplatit žalobci částku 59.757,70 Kč.

196-

Proti tomuto rozsudku podali včasné odvolání jak žalobce, tak i žalovaná. Protože však žalovaná své odvolání ještě předtím, než o něm bylo rozhodnuto, vzala zpět, odvolací soud z tohoto důvodu řízení o odvolání žalované ve smyslu ust. § 207 odst. 2 o.s.ř. zastavil (výrok I. tohoto rozsudku), a dále se zabýval již jen odvoláním žalobce.

Žalobce svým odvoláním napadl správnost výroku III. a IV. zmíněného rozsudku, když podle jeho názoru v této části rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nesprávnost právního posouzení věci žalobce spatřuje v tom, že soud nesprávně stanovil výši přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, kterou utrpěl jak v důsledku nezákonného trestního stíhání, tak i v důsledku trestu, který mu byl uložen. Nesprávnost rozhodnutí soudu první instance pak spatřuje i v tom, že mu nebyla soudem přiznána částka 1.784,- Kč jakožto část jeho nároku na náhradu škody spočívající v účelně vynaložených nákladech řízení o obnovu trestního řízení, tedy na zrušení jej nezákonně odsuzujícího rozhodnutí. Žalobce poukázal na to, že nalézací soud v odůvodnění svého rozsudku blíže neuvádí, proč za přiměřenou výši odškodnění za újmu způsobenou mu nezákonným trestním stíháním požadoval právě částku 150.000,- Kč, respektive částku ve výši 15.000,- Kč za každý rok jeho trvání. Podle žalobce se lze domnívat, že v tomto případě postupoval analogicky jako v případech průtahů v soudním řízení. Za této situace má však žalobce za to, že povaha nemajetkové újmy způsobená mu zmíněným nezákonným trestním stíháním a jeho odsouzením je nepochybně jiné kvality. Bezdůvodné trestní stíhání a nezákonné odsouzení totiž podle jeho názoru zcela nepochybně představují mnohem výraznější zásah do jeho osobnostních práv, než by tomu bylo v případě neodůvodněných průtahů v řízení. Z toho dle jeho mínění logicky vyplývá, že satisfakce za takto mu způsobenou nemajetkovou újmu by měla být několikanásobně vyšší. Mimo to je dle jeho přesvědčení třeba zdůraznit, že i za analogického využití zákonné úpravy pro přiznávání zadostiučinění za průtahy v řízení, nelze přiznané zadostiučinění ve výši 15.000,- Kč za každý rok nezákonného trestního stíhání považovat za dostatečné. Jednak proto, že současná judikatura udává v takových případech jako základní částku přiměřeného zadostiučinění částku v rozmezí mezi 15 až 20.000,- Kč ročně, a jednak i proto, že takto stanovená částka není bez dalšího částkou představující přiměřené zadostiučinění v jednotlivých případech, když s přihlédnutím ke kritériím uvedené v § 31a odst. 3 písm. b/ až e/ zák.č. 82/1998 Sb., v platném znění, je nutné tuto částku upravit s přihlédnutím k okolnostem konkrétního případu. V této souvislosti je třeba dle žalobce poukázat především na tu skutečnost, že nalézacím soudem přiznaná nemajetková újma se týkala trestního řízení, které dle ustálené judikatury má typově pro účastníka, proti němuž je trestní stíhání vedeno, větší význam, což by samo o sobě mělo být důvodem k výraznému zvýšení přiznaného zadostiučinění. Ve prospěch zvýšení odškodnění pak svědčí i to, že doba, po kterou trvalo trestní stíhání žalobce, byla velmi dlouhá, a že k vynesení zprošťujícího rozsudku došlo až na základě mimořádného opravného prostředku. V neposlední řadě dle žalobce je třeba přihlídnout také k tomu, že v dané věci došlo nejen k poškození cti a dobré pověsti žalobce, ale též k narušení jeho rodinného života. Ze všech uvedených důvodů tak žalobce považuje jemu soudem prvního stupně přiznané zadostiučinění za zjevně nepřiměřeně nízké. Za nepřiměřeně nízké pak žalobce považuje i výši imateriálního zadostiučinění, které mu bylo přiznáno za omezení jeho osobní svobody v důsledku výkonu trestu odnětí svobody. Soudem prvního stupně stanovená částka 500,- Kč za každý den omezení osobní svobody dle žalobce rozhodně nemůže být považována za přiměřenou satisfakci za takto výrazný zásah do jeho osobnostních práv. Žalobce poukázal na to, že samo Ministerstvo spravedlnosti ČR v jiné mediálně prezentované věci přiznalo jako satisfakci za nemajetkovou újmu způsobenou vazbou částku 1.000,- Kč za každý den nesvobody, a tedy tak dle jeho názoru deklarovalo ochotu obdobným

způsobem postupovat i v jiných případech. Podle žalobce tak v daném případě mělo být při stanovení výše satisfakce přihlédnuto k tomu, že v průběhu výkonu trestu došlo mimo jiné k závažnému poškození jeho zdraví. Dále žalobce poukázal též na to, že byt' nalézací soud v dané věci shledal jemu uložená tzv. přiměřená omezení, která mu byla uložena v rozsudku, kterým byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody, a dále mu byla uložena při jeho podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, za nezákonná, tak nakonec fakticky k této skutečnosti při stanovení výše jemu přiznané satisfakce nepřihlédl. Ze všech shora uvedených důvodů je tedy dle žalobce zřejmé, že výše soudem prvního stupně mu přiznané satisfakce za nemajetkovou újmu je zcela nedostatečná. Pokud se týká žalobcova nároku na doplacení zbylé části jemu žalovanou neuhrazené náhrady za jím vynaložené náklady obhajoby předmětném trestním řízení, tj. ohledně zaplacení částky 1.784,- Kč, tak i v této části žalobce považuje rozsudek soudu prvního stupně za nesprávný. Protože v prvním stupni návrhu žalobce na obnovu řízení nebylo vyhověno, bylo dle žalobce zcela namístě stížnost proti takovému rozhodnutí podrobně odůvodnit, a za této situace se zcela nepochybně jednalo o účelně vynaložené náklady na zrušení nezákonného odsouzení. Žalobce je toho názoru, že argumentace uvedená obhájcem žalobce v odůvodnění zmíněné stížnosti rozhodně přesahuje obvyklou míru argumentace v obdobných podáních. Z toho pak vyplývá mimořádná náročnost vypracování takového podání, přičemž k obtížnosti tohoto úkonu přispěla i časová tíseň při jeho vypracování, kdy podle platné úpravy se věc předkládá odvolacímu soudu bezprostředně po uplynutí lhůty k podání stížnosti. V daném případě dle názoru žalobce se tak jednalo o mimořádně obtížný úkon právní služby, a tedy dle jeho názoru byly splněny veškeré podmínky stanovené právními předpisy pro zvýšení odměny za tento úkon o 100% ve smyslu již zmiňovaného ust. § 12 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., v platném znění. Ze všech shora uvedených důvodů žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně ve výroku III. změnil tak, že žalobě i v této části vyhová a žalobci dále přizná náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Žalovaná ve svém vyjádření k odvolání žalobce uvedla, že jeho odvolání považuje za nedůvodné, když soud prvního stupně v dané věci rozhodl zcela v souladu s relevantní judikaturou Ústavního soudu ČR. Žalovaná je toho názoru, že žalobci poskytnutá částka z titulu náhrady nemajetkové újmy je podle jejího názoru částkou přiměřenou, odpovídající okolnostem daného případu. Zdůraznila, že původně byl žalobci v předmětném trestním řízení uložen pouze trest podmíněného odnětí svobody s tím, že k přeměnu toho trestu na trest nepodmíněný si žalobce svým vlastním jednáním zavinil sám. Z tohoto důvodu se proto podle jejího názoru žalobce nemůže důvodně jím žalovaného plnění domáhat. S odkazem na shora uvedené tedy žalovaná navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v jeho zamítavé části, která jediná zůstala předmětem odvolacího řízení, jako věcně správný potvrdil.

Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, 5 o.s.ř.), a poté, co na podkladě jím doplněného dokazování (§ 213 odst. 4 o.s.ř.) zjistil, že proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 1.10.2008, kterým nebyla žalobci povolena obnova řízení ve věci vedené tamním soudem pod sp.zn. [REDAKCE], žalobce jakožto odsouzený podal ještě téhož dne stížnost do protokolu soudu (*protokol o veřejném zasedání ze dne 1.10.2008, sp. zn. [REDAKCE]*), že písemné vyhotovení usnesení o nepovolení zmíněné obnovy trestního řízení (č.j. [REDAKCE]) bylo právnímu zástupci žalobce jakožto jeho obhájci doručeno dne 15.10.2008 (*doručenka soudu, č.l. 21 spisu OS Praha 10, sp. zn. [REDAKCE]*) a že obhájce žalobce v předmětném trestním řízení dne 17.10.2008 Obvodnímu soudu pro Prahu 10 doručil písemné vyhotovení zmíněné stížnosti v rozsahu třech stran textu, jenž z 1/3 sestává z konstatování dosavadního průběhu trestního řízení, jehož

99

obnovy se žalobce domáhal, další 1/3 je představována vyličením okolností ohledně prohlášení konkurzu na majetek odsouzeného, které po 11 letech trvání vyústilo v závěr, že předpoklady pro prohlášení konkurzu dány nebyly, a z 1/3 z právní argumentace navazující na shora uvedené, jež je v podstatě založena na úvaze, že pokud usnesení o prohlášení konkurzu nikdy nenabylo právní moci, nemohla také být nikdy naplněna skutková postata trestného činu porušením povinnosti v řízení o konkurzu (*písemným vyhotovením stížnosti žalobce jakožto odsouzeného ze dne 17.10.2008, č.l. 224-25 spisu OS Praha 10, sp. zn. [redacted]* [redacted] dospěl k závěru o důvodnosti žalobcem podaného odvolání, i když z jiných, než jím uváděných důvodů.

Odvolací soud se ztotožňuje se soudem prvního stupně, že za nezákonné rozhodnutí se považuje i opatření o sdělení obvinění, které bylo pro nezákonnost později zrušeno, přičemž pro přiznání nároku na náhradu škody se zde neuplatní zákonný požadavek na využití opravného prostředku, jestliže proti tomuto procesnímu úkonu nebylo možno podat podle tehdejší právní úpravy, jako tomu bylo v případě sdělení obvinění žalobci ze dne 20.5.1999, stížnost (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.1.2009, sp. zn. 25 Cdo 490/2007, uveřejněné v Souboru civilních rozhodnutích a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. C 6861). Nicméně v této souvislosti, jak opět správně zmínil nalézací soud, nelze pominout tu skutečnost, že institut přiměřeného zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím ve smyslu ust. § 31a odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů, bylo inkorporováno do českého právního řádu až s účinností od 27.4.2006, a to zákonem č. 160/2006 Sb., který v tomto smyslu novelizoval zákon č. 82/1998 Sb. Dle článku II. zmíněného zákona č. 160/2006 Sb., tj. jeho přechodného ustanovení, však není možné přiznat přiměřené zadostiučinění za imateriální újmu podle § 31a odst. 1 cit. zákona, bylo-li vydáno nezákonné rozhodnutí či došlo-li k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v jiné skutečnosti, než-li v neučinění úkonu nebo nevydání rozhodnutí v zákonem stanovené či přiměřené době přede dnem 27.4.2006, což je v souladu i s aktuální judikaturou Nejvyššího soudu ČR (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 6.4.2011, sp. zn. 30 Cdo 2624/2009, uveřejněný ve Výběru judikatury Nejvyššího soudu pod č. 1594/2011). Soud prvního stupně se tedy mýlí, pokud se domnívá, že i přes shora uvedené lze s poukazem na ústavními předpisy chráněná základní práva a lidské svobody dle zmíněného ustanovení náhradu nemajetkové újmy přiznat. Nicméně, i když z citovaného ustanovení je zřejmé, že zákon č. 160/2006 Sb. výslovně počítá s odškodněním nemajetkové újmy vzniklé v době před nabytím své účinnosti pouze v případě nesprávného úředního postupu spočívajícího v nevydání rozhodnutí ve stanovené či přiměřené lhůtě, tak v této souvislosti nelze přehlédnout, že s odkazem na čl. 89 odst. 2 Ústavy ČR Ústavní soud dovodil, že odškodnění nemajetkové újmy způsobené rozhodnutím o trestu, které bylo vydáno před účinností zák. č. 160/2006 Sb., je možno přiznat na základě přímé aplikace článku 5 odst. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.), podle které každý, kdo byl zatčen nebo zadržen v rozporu s ustanoveními tohoto článku, má nárok na odškodnění. Jelikož se žalobce v tomto řízení domáhá zmíněné nemajetkové újmy mimo jiné s poukazem na nezákonné omezení jeho osobní svobody v důsledku jím vykonaného trestu odnětí svobody v období od 25.4.2003 do 30.6.2004, tj. rozsahu 433 dnů, pak vzhledem k tomu, že rozhodnutí, na jejichž základě výkon trestu odnětí svobody byl realizován, byla vydána před účinností zák. č. 160/2006 Sb., je v souladu s výše zmíněnou judikaturou Ústavního soudu ČR (viz např. náleží Ústavního soudu ČR ze dne 13.7.2006, sp.zn. I ÚS 85/04, uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 136/2006, případně náleží Ústavního soudu ze dne 21.8.2007, sp.zn. I ÚS 539/06, uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR pod č. 131/2007) nezbytné na

věc aplikovat přednostně a přímo článek 5 odst. 5 Úmluvy, neboť z hlediska obsahu nároku na odškodnění je vnitrostátní zákonná úprava užší, než jak ve své judikatuře obsah tohoto nároku dovodil Evropský soud pro lidská práva [[srov. např. *Smatana v. Česká republika* (rozsudek ze dne 27. 9. 2007, stížnost č. 18642/04), *Crabtree v. Česká republika* (rozsudek ze dne 25. 2. 2010, stížnost č. 41116/04) a *Žirovnický v. Česká republika* (rozsudek ze dne 30. 9. 2010, stížnost č. 23661/03)]. Za takových okolností tedy v daném případě bylo nezbytné přistoupit k přímé aplikaci čl. 5 odst. 5 Úmluvy, jenž má, jsou-li v konkrétním případě splněny podmínky jeho aplikace ve smyslu článku 5 odst. 1 až 4 Úmluvy, v souladu s čl. 10 Ústavy ČR přednost před zákonnou úpravou. S odkazem na shora uvedené má tedy zdejší soud za to, že náhrada nemajetkové újmy žalobci za předmětné nezákonné omezení jeho svobody justičními orgány náleží, ale na základě jiného než soudem prvního stupně zmíněného zákonného ustanovení. V důsledku toho i kritéria pro posouzení konkrétní výše odškodnění musí vycházet nikoliv ze zákona č. 82/1998 Sb., nýbrž se jedná o kritéria, na jejichž základě je zmíněná nemajetková újma dle článku 5 odst. 5 Úmluvy přiznávána Evropským soudem pro lidská práva. Těmito rozhodujícími kritérii pro posouzení konkrétní výše odškodnění (srov. rozhodnutí ESLP *Shilyayev versus Rusko*) je povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody a následky týkající se osobní sféry stěžovatele. Vycházeje ze shora uvedených kritérií tak odvolací soud dospěl k závěru, zejména s přihlédnutím k soudem prvního stupně zjištěným devastujícím účinkům zmíněného nezákonného omezení osobní svobody v rámci širší rodiny žalobce, narušení sociální integrace této rodiny v místě jejího bydliště, jakož i komplikacím žalobce v souvislosti jeho následným zapojením do pracovního procesu, dospěl odvolací soud k závěru, že přiměřenou výší odškodnění žalobce v dané věci se jeví částka 1.000,- Kč za každý den nezákonného omezení osobní svobody žalobce, tj. celkem 433.000,- Kč. Protože však co do částky 366.500,- Kč byl již tento nárok žalobce uspokojen, nyní již pravomocným výrokem I. rozsudku soudu prvního stupně ze dne 20. prosince 2010, shledal odvolací soud žalobcem uplatněný nárok dále důvodným již jen co do částky 66.500,- Kč. Protože se však v této souvislosti se jedná o svou povahou konstitutivní výrok soudu, pak do okamžiku jeho vydání žalovaná strana nemohla být v prodlení, a tedy nebylo namístě spolu s touto částkou žalobci přiznávat jím požadovaný zákonný úrok z prodlení.

Pokud se týká zbylého nároku žalobce na náhradu nákladů, které vynaložil v již zmíněném v trestním řízení, resp. ve fázi povolení jeho obnovy, je třeba dle mínění zdejšího soudu v první řadě poukázat na to, že ten, kdo byl zproštěn obžaloby (trestní stíhání proti němu bylo zastaveno) pro skutek, který není trestným činem, má zásadně vůči státu nárok na náhradu nákladů, které vynaložil na nutnou obhajobu (zák. č. 82/1998 Sb.), bez ohledu na to, zda ze strany orgánů činných v trestním řízení došlo k porušení ustanovení trestního řádu upravujících postup před a při zahájení trestního stíhání či nikoli (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26.1.2005, sp.zn. 25 Cdo 1388/2004, uveřejněný v časopise *Soudní rozhledy* pod č. 6/2005, str. 222). Ostatně ani žalovaná co do základu tento nárok v současnosti nečiní sporným. Kromě již zmíněné částky 1.784,- Kč odpovídající navýšení odměny obhájce za sepsání stížnosti proti usnesení o nepovolení obnovy řízení pro žalobcem tvrzenou mimořádnou složitost argumentace ve smyslu ust. § 12 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb. totiž náklady nutné obhajoby již žalobci uhradila. Ačkoliv s ohledem na skutečnost, že žalobce byl v dané trestní věci zproštěn obžaloby, je jeho nárok vůči státu na náhradu nákladů, které vynaložil na nutnou obhajobu, co do základu nepochybný, má zdejší soud shodně ze soudem prvního stupně za to, že v dané věci přiznání žalobcem požadované části odměny jeho obhájce odpovídající předmětnému navýšení mimosmluvní odměny není důvodné. Zvýšení mimosmluvní odměny ust. § 12 odst. 1 zák. č. 177/1996 Sb. podmiňuje učiněním úkonů právní služby, které jsou mimořádně obtížné, a to zejména je-li k nim třeba použít cizího

198

práva nebo cizího jazyka, nebo u úkonu právní služby časově náročných. S ohledem na znění příslušného zákonného ustanovení by v daném případě mohla v úvahu přicházet pouze časová náročnost zmíněného úkonu právní služby. Časově náročným úkonem je dle judikatury třeba zpravidla považovat takový úkon, který je vykonáván mimo dobu, která je stanovena jako pracovní doba kanceláře, která je zpravidla osmihodinová. O časově náročný úkon jde vždy o svátcích, víkendech, ve večerních a nočních hodinách (stanovisko ČAK k ustanovení § 12 uveřejněné v Bulletinu advokacie č. 9/1999, str. 19, bod 53., in ASPI ID: LIT14882CZ). Vzhledem k tomu, že dle zjištění zdejšího soudu stížnost proti předmětnému usnesení obhájce žalobce podal již dne 1.10.2008, pak na písemné vyhotovení stížnosti ze dne 17.10.2008 dle názoru odvolacího soudu nelze nahlížet jako na úkon právní služby časově náročný, neboť i když k písemnému doručení zmíněného usnesení soudu došlo až 15.10.2008, tak již v té době měl žalobcům obhájce více jak dva týdny na to, aby měl písemné vyhotovení své stížnosti v převážné části vypracované. Protože usuzováno z obsahu písemného vyhotovení předmětné stížnosti obhájce žalobce je zřejmé, že se skutečně, jak uvedl již soud prvního stupně, nejedná o právní úkon jakkoliv se vymykající běžnému standardu takovýchto úkonů v jiných věcech, má tak zdejší soud za to, že v dané věci není žádného důvodu, pro který by bylo možné žalobcem uplatněný nárok na doplacení nákladů nutné obhajoby ve výši 1.784,- Kč shledat důvodným.

Vzhledem k výše uvedenému zdejší soud rozsudek soudu prvního stupně ve smyslu ust. § 220 odst. 1 písm. b/ o.s.ř. změnil tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

Vzhledem k tomu, že odvolací soud svým rozhodnutím měnil výrok o věci samé, rozhodoval znovu o nákladech řízení vedeného před soudem prvního stupně (§ 224 odst. 2 o.s.ř.).

Při rozhodování o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky řízení zdejší soud vyšel z ust. § 142 odst. 3 o.s.ř., když žalobce měl sice ve věci úspěch jen částečný, avšak rozhodnutí v dané věci záviselo na úvaze soudu. Z tohoto důvodu tedy byla žalobci přiznána plná náhrada všech účelně vynaložených nákladů řízení, a to jak za řízení před soudem nalézacím, tak i za řízení před soudem odvolacím, přičemž při stanovení výše paušální odměny advokáta soud vycházel z částky žalobci přiznané. Náklady žalobce za řízení před soudem prvního stupně sestávají z paušální odměny advokáta ve výši 45.960,- Kč (§ 3 odst. 1 bod 5. vyhl. č. 484/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů), 8 paušálních náhrad hotových výdajů advokáta po 300,- Kč (§ 11 odst. 1 písm. a/, 4 x písm. d/, 3 x písm. g/, § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů), cestovného za jízdu právního zástupce žalobce ke třem soudem nařízeným jednáním vozidlem tov. zn. Ford Focus RZ: [redacted] na trase Kutná Hora - Praha a zpět v částce zaokrouhlené na celá čísla ve výši 2.832,- Kč (spotřeba paliva 8,7; 5,5; 6,7, vzdálenost 3x 160 km, tj. celkem 480 km, sazba základních náhrad za používání silničních motorových vozidel ve výši 3,90 Kč za 1km jízdy a průměrná cena pohonných hmot dle prováděcí vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 462/2009 Sb. – benzin 95 oktanů ve výši 28,70 Kč/1 litr) a 20% DPH zaokrouhleného na celá čísla ve výši 10.238,- Kč (§ 137 odst. 3 o.s.ř.), tj. celkem 61.430,- Kč. Náklady odvolacího řízení pak sestávají z paušální odměny advokáta ve výši 18.610,- Kč (§ 3 odst. 1 bod 4. vyhl. č. 484/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů), dvou paušálních náhrad hotových výdajů advokáta (§ 11 odst. 1 písm. d/ a g/, § 13 odst. 3 vyhl.č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, cestovného zaokrouhleného na celá čísla v částce 991,- Kč za jízdu právního zástupce žalobce k odvolacím soudem nařízenému jednání z Kutné Hory do Prahy a zpět již výše zmíněným vozidlem (spotřeba viz. výše, vzdálenost celkem 168 km, sazba základních náhrad za používání silničních motorových vozidel ve výši 3,70 Kč za jeden km jízdy a

průměrná cena pohonných hmot dle prováděcí vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 377/2010 Sb., - benzin 95 oktanů ve výši 31,60 Kč/l (litr), parkovného ve výši 50 Kč a 20% DPH v částce zaokrouhlené na celá čísla ve výši 4.050,- Kč (§ 137 odst. 3 o.s.ř.), tj. celkem 24.301,- Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **není** odvolání přípustné.

Proti potvrzující části rozsudku zdejšího soudu **není** dovolání přípustné, ledaže dovolací soud dospěje k závěru, že rozhodnutí ve věci samé má po právní stránce zásadní význam. Proti části rozsudku zdejšího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně změněn, **lze** podat dovolání do dvou měsíců od doručení písemného vyhotovení rozsudku odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni.

V Praze dne 19. října 2011

JUDr. Vladimír Fučík
předseda senátu

